
Duša Race

Splošni razlagalni slovar kot pokazatelj komunikacijske norme v slovenskem jeziku

---

objavljeno v:

Jerca Vogel (ur.): *Slovenščina – diskurzi, zvrsti in jeziki med identiteto in funkcijo.*

Obdobja 39. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2020.

<https://centerslo.si/simpozij-obdobja/zborniki/obdobja-39/>

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2020.

SPLOŠNI RAZLAGALNI SLOVAR KOT POKAZATELJ KOMUNIKACIJSKE NORME V SLOVENSKEM JEZIKU

Duša Race

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, ZRC SAZU, Ljubljana
dusa.race@zrc-sazu.si

DOI:10.4312/Obdobja.39.121-127

Prispevek se problemsko osredotoča na slovar kot vir za spoznavanje komunikacijske norme na podlagi označevanja s kvalifikatorji in kvalifikatorskimi pojasnili ter drugih slovarskih možnosti za opredeljevanje različnih komunikacijskih okoliščin in položajev, ki se jih opredeljuje zlasti s pojmi javno, zasebno, formalno in neformalno. Družbene in tehnološke spremembe ter uveljavljanje načela učinkovitosti nad načelom ustreznosti odpirajo vprašanja o spreminjanju norm za komuniciranje ter možnostih informativno-normativnega slovarja za njihovo ustrežno in za slovarskega uporabnika razumljivo predstavitev.

komunikacijska norma, zvrstnost, javno/zasebno, (ne)formalno, slovarsko označevanje

The paper focuses on the dictionary as a source of learning on the communication norms based on labelling, with labels and label explanations, as well as other dictionary options of defining various communication circumstances and positions, which are defined especially by notions such as public, private, formal and informal. Social and technological changes and the implementation of the efficiency principle, rather than the adequacy principle, raise questions about changing the communication norms and about the prospects of using informative-normative dictionaries to present such norms in a suitable and user-friendly manner.

communication norm, language variation, public/private, (in)formal, dictionary labelling

1 Komunikacijska norma

Komunikacijska norma obsega vse vidike interakcije, jezikovne, parajezikovne (smeh, vzdih ipd.) in nejezikovne elemente (razdalja med sogovorcema, geste, dotiki), njeno uresničevanje pa je odvisno od komunikacijske kompetence govorca, da v svojem jezikovnem repertoarju izbere ustrezne jezikovne prvine in strategije glede na kontekst. Komunikacijska zmožnost je prav tako kot (knjižno)jezikovna zmožnost temelj jezikovnega znanja, ki jo pridobimo z jezikovno rabo v socialnem okolju (pri čemer velja, da pogostost in raznovrstnost komunikacijskih izkušenj povečuje zmožnost za izbiro ustreznih jezikovnih sredstev in komunikacijskih strategij), njena usvojitev pa je tudi eden od ciljev osnovnošolskega in srednješolskih učnih načrtov.

Ker je jezikovna skupnost heterogena, v njej obstaja več komunikacijskih norm. Nanje je s teorijo sociolektov opozoril Skubic (2004, 2005), ki je s poudarjanjem odnosa

posameznika oz. družbene skupine do knjižnega jezika kot odraza jezika in kulture dominantne družbene skupine pokazal na drugačne načine vrednotenja in uporabe jezikovnih sredstev, ki v SSKJ načeloma (sicer utemeljeno) niso opisani. S proučevanjem komunikacije poststrukturalistično jezikoslovje pri tvorjenju, prenašanju in sprejemanju sporočila kot dejavnike poudarja družbene in kontekstualne okoliščine, saj spremembe družbenih razmer, ki se kažejo v subjektivizaciji, globalizaciji in utilitarnosti, spreminjajo komunikacijsko normo v javnih komunikacijskih položajih (na primerih to ponazorita Kalin Golob 2009 in Lengar Verovnik 2019).

2 Dejavniki, ki vplivajo na komunikacijsko normo

V *Slovenski slovnici* jezikovno rabo funkcijskih zvrsti slovenskega knjižnega jezika opisujejo navedbe področij rabe in osrednjih žanrov¹ (npr. pri praktično-sporazumevalnem jeziku: navadni pogovori, poročila, naznanila, obvestila in preprosti opisi ter pripovedovanja; Toporišič 2004: 28),² rabo socialnih zvrsti pa navedbe komunikacijskega položaja (za javni položaj je primeren zborni jezik, za neformalni in zasebni položaj so ustrezni knjižni pogovorni, pokrajinski pogovorni jezik in narečje), tipičnega nosilca (jezikovno šolani človek za knjižne zvrsti) in geografske omejenosti (narečje, pokrajinsko pogovorni jezik) oz. neomejenosti (zborni jezik, knjižni pogovorni jezik). Glede uporabnosti izbranih kriterijev v današnjem času je bilo izraženih že več pomislekov (Vogel 2017, 2018; Tivadar 2011 idr.), kot najbolj problematična pa se izpostavlja javnost govornega položaja kot dejavnik knjižnosti in splošnoslovenskost knjižnega pogovornega jezika.

2.1 Javnost³

Deljenje komunikacije na javno in zasebno ima v modelu socialnih zvrsti vlogo ločevanja med rabo knjižnega in neknjižnega jezika, vendar raba neknjižnega jezika v javnosti pridobiva svojo utemeljitev, saj odprtost za najširšo komunikacijo (ki je posledica demokratizacije javnih komunikacijskih kanalov) terja vzpostavitev drugačne, bolj vključevalne komunikacijske norme. Da je izbira neknjižne zvrsti v javnem komunikacijskem pokazatelju manjše kultiviranosti posameznika, ne moremo več trditi, saj je ta lahko 1) pokazatelj govorceve identifikacije z določeno družbeno skupino (Vogel 2018: 77), 2) del govorceve javne podobe, pri kateri je v ospredju moč posameznika, da regulira mnenja, prepričanja in predstave o sebi, ali 3) del komunikacijske strategije zlasti medijev, oglaševalcev, da z izbiro govornega, narečnega jezika zgradijo pristnejši stik z naslovniki.

1 Toporišič (2004) namesto termina *žanr* uporablja zlasti termin *besedilna vrsta*.

2 Opredelitve jezikovnih funkcij, njihovih učinkov in odrazov v jezikovnih prvinah ter opisi strategij, ki se pri tem uporabljajo, v opisih funkcijskih zvrsti umanjajo. Ta manko skušajo odpraviti klasifikacija diskurzov z vidika pragmatične funkcije (Skubic 1995, 2005) in analize posameznih žanrov v različnih diskurzih.

3 Javnost razumemo kot komunikacijsko sfero, ki je oblikovana s kolektivnim soglasjem (Skubic 2005: 90), v kateri se »pripadniki določene družbe ukvarjajo z vprašanji skupnega interesa in [...] oblikujejo svoja skupna stališča in hotenja« (Škiljan 1999: 24).

2.2 Formalnost

Če je kriterij javnosti izgubil svojo odločujočo vlogo pri izbiri socialne zvrsti, pa se kot zanesljivejše merilo kaže koncept družbenih vlog⁴ z različnimi stopnjami formalnosti (uradnosti)⁵ in neformalnosti, pri čemer se z višanjem stopnje formalnosti predpostavlja tudi večja formalna in vsebinska dovršenost. Formalne družbene vloge so institucionalno določene in položajne, kar pomeni, da jih govorec zavzema le, ko je to potrebno (npr. ko je v službi, gre k notarju). (Bolj) formalen odnos se (med komunikacijo) lahko spremeni v manj formalen ali neformalen odnos in obratno s spremembo okoliščine (npr. prenosnika: ustno vs. pisno priznanje dolga, namena: uporaba formalnejšega koda za vzpostavitev večje osebne razdalje ipd.).

3 Podatki o komunikacijski normi v slovarju

Vsak prenos teoretične tipologije jezikovnih pojavnih oblik v slovar, ki je pragmatično naravnano in sloni na korpusnem gradivu, je zahtevno delo in hkrati njen preizkus. Opis tipičnih okoliščin rabe leksike slovarji in slovarski portali podajajo na različne načine: 1) s kvalifikatorji, kvalifikatorskimi pojasnili, 2) z uvajanjem posebnih razdelkov (npr. razdelek Usage Guide v spletnem slovarju *Merriam-Webster's Collegiate Dictionary*, ki je dodan pri iztočnicah, ki so označene kot nestandardne),⁶ 3) z njihovim vključevanjem v pomenske razlage ali 4) posredno z navedbo tipičnih kolokacij in drugega ponazarjalnega gradiva.

V nadaljevanju prispevka bomo na primerih iz tretje izdaje *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 2016–* (eSSKJ)⁷ prikazali nekaj možnosti slovarskega podajanja podatkov o 1) področju, 2) kontekstu, 3) komunikacijskem položaju, v katerih se leksika uporablja, in njenem 4) stilnem učinkovanju v knjižnem jeziku.

3.1

Na vezanost leksemov na določeno strokovno področje kažejo terminološki kvalifikatorji, njihova oblika *iz + strokovno področje* v eSSKJ kaže, da se je tovrstna leksika zaradi rabe v nestrokovnih besedilih že delno determinologizirana.

udórnica [...] iz geografije večja kotanja, nastala z udorom stropa kraške jame

- 4 Družbene vloge so stalne ali začasne, vnaprej določene možnosti in načini delovanja posameznika v okviru določene družbene skupnosti (Škiljan 1999).
- 5 Uradnost in formalnost imata različna poudarka, saj se formalnost nanaša predvsem na obliko, ki je v določenih okoliščinah, položajih ustaljena, predvidena ali celo zapovedana, uradnost pa na uradovanje, institucije, veljavne predpise ipd., kar pomeni, da se uradnost bolj povezuje s *funkcijskostjo* (izvršilna in spoznavna funkcija) in ima obvezujoč pravni značaj, formalnost pa z *načinom* posredovanja vsebine (določenost oblike, objektivnost ipd.).
- 6 Pri leksemu *ain* ? npr. razdelek navaja, da je izraz nestandarden, pogostejši v govoru manj izobraženih ljudi in predvsem v ameriškem slengu, stilno se ga uporablja za pritegovanje pozornosti in poudarjanje. Opisana je tudi raba v publicistiki, fikciji in besedilih popularne kulture ter ponazorjena s primeri rabe (Merriam-Webster).
- 7 eSSKJ je rastoči slovar z vsakoletnimi prirastki. V prispevku navajamo zglede s spletne različice eSSKJ 2016–2019 (Fran 7.0, zadnja sprememba 3. 12. 2019).

Na rabo leksema na specifičnem nestrokovnem, interesnem področju kažejo kvalifikatorska pojasnila, kot so v *besedilih o vinu*, v *besedilih o vozilih*, v *besedilih o športu* ipd., lahko pa je ta informacija podana že v razlagi pomena. Leksika, označena s tovrstnim kvalifikatorskim pojasnilom, se pogosto pojavlja v oglaševalskih in specializiranih poljudnih revijalnih besedilih, dodan ekspresivni kvalifikator pa posredno razkriva komunikacijsko strategijo poudarjanja čustvenega odnosa v tovrstnih publicističnih besedilih.

cvetīca [...] 2. v besedilih o vinu aroma vina, ki spominja zlasti na cvetje, sadje
copátek [...] 2. ljubkovalno, zlasti v besedilih o vozilih pnevmatika ali kolo vozila
čīvkniti [...] 2. ekspresivno objaviti krajši zapis, komentar, mnenje, zlasti na družbenem omrežju Twitter

3.2

Slovarske razlage so v primerjavi s SSKJ v eSSKJ bolj opisne,⁸ zato podatek o kontekstu rabe leksema (če je ta vezana na določeno tematiko oz. predmetnost ali omejena na določene komunikacijske okoliščine) lahko prinaša že razlaga pomena, neposredno pa je kontekst razviden iz navedenih kolokacij in ponazarjalnega gradiva.

čīriček 4. neželen, neprijeten zvok, ki kaže na napako, pomanjkljivost, zlasti v avtomobilu, elektronski napravi

čīst [...] 1.5. v obliki čīsti ki ustreza standardom čistoče, higiene pri določeni dejavnosti, zlasti zdravstvu, žīvilstvu

afékt 1. [...] kratkotrajno močno čustvo, ki ga lahko spremlja zmanjšana zmožnost razsojanja

- izreči, reči KAJ v afektu • ravnati, storiti KAJ v afektu • ubiti KOGA v afektu
- zgoditi se v afektu [...]

Obramba je skušala dokazati, da je obtoženi umor storil v afektu oz. da je šlo za umor na mah.

Kazenska odgovornost storilca, ki zagreši kaznivo dejanje v afektu, je manjša, saj zaradi besa ali katerega drugega afekta ni imel nadzora nad svojim vedenjem.

Komunikacijski vidik je poudarjen v funkcijskih razlagah, v katerih so navedene pragmatične vloge leksemov (zlasti slovničnih),⁹ npr. pri medmetih in leksemih, ki nastopajo v vlogi pozdravov. Iz razlag sta razvidna udeleženca komunikacije, natančnejša navedba naslovnika, stopnje formalnosti (in kulturnosti) pa slovarskemu uporabniku omogoča presojo o uporabi bolj ali manj formalnega pozdrava.

ājīd in **ājīd** [...] 2. neknjižno pogovorno uporablja se, ko govorec ob slovesu koga pozdravi, zlasti znanca

8 Npr. *afnati se* v SSKJ: 'nenaravno, izumetničeno se nositi ali vesti' vs. *afnati se* v eSSKJ: 'vesti se, početi kaj izumetničeno, šaljivo, neresno, navadno z namenom vzbujanja pozornosti'.

9 V *Konceptu novega slovarja slovenskega knjižnega jezika* so tovrstne leksikalne enote poimenovane značilni konverzacijski obrazci, zanje so predvidena kvalifikatorska pojasnila za označevanje psov, vljudnostnih obrazcev, kletvic, pozdravov ipd. (Gliha Komac idr. 2015: 68). V eSSKJ 2016–2019 so tovrstna kvalifikatorska pojasnila za zdaj uporabljena samo v frazeološkem razdelku za opozarjanje na začetek/zaključek komunikacije (kvalifikatorski pojasnili *kot nagovor* in *kot zaključek besedila*).

Lepo pozdravljeni! 1. kot nagovor uporablja se, ko govorec koga vljudno pozdravi 2. kot zaključek sporočila uporablja se, ko se govorec od koga vljudno poslovil
živijo in **živio** [...] 1. knjižno pogovorno uporablja se, ko govorec koga pozdravi, zlasti znanca 2. kot samostalnik, knjižno pogovorno pozdrav, zlasti znanca 3. ekspresivno uporablja se, ko govorec kaj pozdravi, sprejme z radostjo, zanosom 4. starinsko uporablja se, ko govorec slovesno pozdravlja pomembno osebo

3.3

Podatek o komunikacijskem položaju, v katerem se leksem uporablja, je posredno podan z označevanjem socialnozvrstne pripadnosti s kvalifikatorji *ozkoknjižno*, *(ne)knjižno pogovorno*, *slengovsko* idr., kar sledi slovaropisni tradiciji in prek šolskega sistema posredovanim teoretičnim postavkam. Socialnozvrstna zaznamovanost gre (z vidika nezaznamovanega knjižnega standarda) v dve smeri: 1) proti omejeni rabi v posebej izbranih položajih (t. i. nadstandard, označen z *ozkoknjižno*) in 2) proti manj formalni rabi z bolj ali manj formalno pogovarjalnostjo ter neformalnimi slengizmi in otroško govorico (Gliha Komac, Žele 2019: 165).

Da bo izbor kvalifikatorjev slovarskim uporabnikom jasen, njihova sporočilnost ustrezna in hkrati usmeritev k ustrezni rabi v knjižnem jeziku nazorna, morajo opredelitve socialnozvrstnih kvalifikatorjev prinašati podatke o tipičnih komunikacijskih položajih, v katerih se socialna zvrst uresničuje, ter značilnostih in učinkih rabe tako označene leksike v knjižnem jeziku. Na tak način so zastavljene tudi opredelitve v *Konceptu novega slovarja slovenskega knjižnega jezika* (Gliha Komac idr. 2015), ki pa nimajo dokončnega statusa, saj je problematika označevanja aktualna skozi celoten proces nastajanja slovarja. Kot možne alternative se kažejo zlasti oznake, ki bi neposredno navajale formalnost oz. neformalnost komunikacijskega položaja (gl. Kalin Golob, Gantar 2015) – poskusno oznako *neformalno/pogovorno* je uvedel *ePravopis 2019* (Bizjak Končar idr. 2018), vendar razmerje med neformalnostjo in socialnozvrstnim pojmom *pogovorno* v spremnih besedilih še ni bilo problematizirano.

albánka -e ž |mamilo|: neformalno/pogovorno Veliko kadilcev kupuje albanko – marihuano, uvoženo iz Albanije

Poleg stopnje formalnosti, pri kateri je v središču način upovedovanja, je pri socialnih zvrsteh pomembna tudi identifikacijska funkcija, ki deluje hkrati združevalno (narodnoidentifikacijska funkcija knjižnega jezika) in razlikovalno, slednje se odraža v identifikaciji s posameznimi družbenimi skupinami in oblikovanju skupinskih govoric, ki lahko z uporabo zgolj oznak formalno in neformalno ostanejo v slovarju nezabeležene.¹⁰

3.4

Podatek o subjektivnem vrednotenjskem odnosu do poimenovanega prinašajo t. i. ekspresivni kvalifikatorji (*ekspresivno*, *slabšalno*, *ljubkovalno* idr.), ki lahko ob razlagi stojijo sami ali v kombinaciji s socialnozvrstnim kvalifikatorjem, kar

¹⁰ S tega vidika je najbolj informativen *Slovenski pravopis* (2001) z oznakami *izobrazbeno*, *mestne govorice*, *slengovsko* in *žargonsko*.

uporabniku sporoča, da je zgolj z ekspresivnim kvalifikatorjem označena leksika še vedno knjižna, čeprav je stilno zaznamovana. Stilno vrednost je včasih težko konkretno določiti, zlasti ko je v gradivu izpričana bipolarnost pozitivno – negativno, na kar kažejo v ponazarjalnem gradivu navedeni primeri, ki ponazarjajo različne konotativne možnosti.

bábnica [...] nekknjižno pogovorno, ekspresivno ženska, dekle
[...] Bila je, če smo rahlo nesramni, ena muhasta, tečna babnica.
Veseli me, da sem jih našla, vse te krasne babnice, ponosna sem nanje.

Ekspresivno oznako lahko vsebinsko dopolnjuje razlaga pomena, ki natančneje kaže na razlog za pozitivno ali negativno vrednotenje pojmovnosti ali predmetnosti.

čístún [...] 1. slabšalno kdor si pretirano prizadeva za upoštevanje ustaljenih, zelenih norm in ne odobrava odstopov, zlasti novosti, zunanjih vplivov

Poleg opisa vrednotenjskega odnosa, ki ga z uporabo ekspresivno označenega leksema kaže govorec, bi bil na mestu tudi premislek o potrebnosti navajanja okoliščin, v katerih je potencialno žaljiva leksika (npr. *čefur*, *makaronar*, *invalid*) v resnici uporabljena kot žaljivka, in okoliščin, v katerih se taka leksika uporablja nežaljivo, npr. pri samoopredeljevanju.

invalid [...] 2. ekspresivno kdor je manj sposoben, nesposoben za kaj
[...] Nekateri vzgojo otrok jemljejo preveč zlahka, zato naša družba ustvarja čedalje več emocionalnih invalidov.
Športno sem popoln invalid, rad pa jadram s prijatelji.

4 Zaključek

Čeprav se eSSKJ z naborom funkcijskih, socialnozvrstnih in ekspresivnih kvalifikatorjev ter kvalifikatorskih pojasnil osredotoča bolj na zvrstno opredeljevanje kot na neposredno navajanje komunikacijskih področij, položajev in tematskega konteksta, so tovrstne informacije v slovarju vseeno zajete na različnih mestih (v kvalifikatorjih, pojasnilih, razlagah) in bodisi posredno bodisi neposredno (s ponazarjalnim gradivom) usmerjajo slovarskega uporabnika k spoznavanju komunikacijske norme knjižnega jezika. Pri tem se slovarski uporabnik naslanja na svoje védenje o funkcijskih, socialnih idr. zvrsteh, pri čemer pa se kot problematična kažejo njihova določila (zlasti povezovanje javnosti s knjižnostjo). Ta zahtevajo nov premislek, modifikacije obstoječega in nove rešitve pa bodo morale prestati preizkus utemeljenosti na gradivu in uporabnosti s slovarskimi uporabniškimi raziskavami.

Literatura

- Ain't. *Merriam-Webster's Collegiate Dictionary*. www.merriam-webster.com/dictionary/ain%27t (dostop 14. 5. 2020)
- BIZJAK KONČAR, Aleksandra, DOBROVOLJC, Helena, KERN, Boris, LENGAR VEROVNIK, Tina, VRANJEK OŠLAK, Urška, WEISS, Peter, 2020: *ePravopis 2019*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- eSSKJ: *Slovar slovenskega knjižnega jezika 2016–*. www.fran.si (dostop 15. 5. 2020)

- GLIHA KOMAC, Nataša, JAKOP, Nataša, JEŽOVNIK, Janoš, KLEMENČIČ, Simona, KRVINA, Domen, LEDINEK, Nina, MIRTič, Tanja, PERDIH, Andrej, PETRIC, Špela, SNOJ, Marko, ŽELE, Andreja, 2015: *Koncept novega slovarja slovenskega knjižnega jezika*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- GLIHA KOMAC, Nataša, ŽELE, Andreja, 2019: Socialnozvrstno označevanje v nastajajočem spošnorazlagalnem slovarju. Hotimir Tivadar (ur.): *Slovenski javni govor in jezikovno-kulturna (samo)zavest. Obdobja 38*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 161–168.
- KALIN GOLOB, Monika, 2009: Razpadajoči modeli: pogovorne zvrsti na javni prireditvi. Vera Smole (ur.): *Slovenska narečja med sistemom in rabo. Obdobja 26*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 519–525.
- KALIN GOLOB, Monika, GANTAR, Polona, 2015: Stilistika in enojezični slovar: označevanje jezikovne variantnosti. Vojko Gorjanc, Polona Gantar, Iztok Kosem, Simon Krek (ur.): *Slovar sodobne slovenščine: Problemi in rešitve*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 446–465.
- LENGAR VEROVNIK, Tina, 2019: Stereotipne podobe geografskih in družbenih govoric v medijih. Hotimir Tivadar (ur.): *Slovenski javni govor in jezikovno-kulturna (samo)zavest. Obdobja 38*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 229–235.
- SKUBIC, Andrej, 1995: Klasifikacija funkcijske zvrstnosti in pragmatična definicija funkcije. *Jezik in slovstvo* XL/5. 155–168.
- SKUBIC, Andrej, 2004: Sociolekti od izraza do pomena: kultiviranost, obrobje, eksces. Erika Kržišnik (ur.): *Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem. Členitev jezikovne resničnosti. Obdobja 22*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. 297–320.
- SKUBIC, Andrej, 2005: *Obrazi jezika*. Ljubljana: Študentska založba.
- Slovenski pravopis*, 2001. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- ŠKILJAN, Dubravko, 1999: *Javni jezik: K lingvistiki javne komunikacije*. Ljubljana: Studia humanitatis.
- TOPORIŠIČ, Jože, 2004: *Slovenska slovnica*. Maribor: Obzorja.
- TIVADAR, Hotimir, 2011: Regionalna (in socialna) različnost slovenskega (knjižnega) jezika v zgodovini in sedanjosti. Marko Jesenšek (ur.): *Globinska moč besede: Red. prof. dr. Martini Orožen ob 80-letnici*. Maribor: Filozofska fakulteta. 80–91.
- VOGEL, Jerca, 2017: Pojmovanje jezikovne zvrstnosti pri pouku slovenščine v gimnaziji med teorijo in prakso. *Jezik in slovstvo* LXII/4. 17–30.
- VOGEL, Jerca, 2018: Zavest dijakov o jezikovni zvrstnosti in vlogah knjižnega jezika. *Slavia Centralis* 2. 74–91.

Prispevek je nastal v okviru programa P6-0038 ZRC SAZU, Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša, ki ga financira ARRS.